

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 10. decembra 2013

tlačová tajomníčka

Dobrý deň. Ja Vás vítam na dnešnej tlačovej konferencii k strednodobej predikcii P4Q 2013. Ako obyčajne aj dnes tlačovú konferenciu a úvodné slovo bude mať pán guvernér Jozef Makúch a nasledovať bude potom prezentácia pána viceguvernéra Jána Tótha. Ja by som Vás chcela poprosiť o dodržanie embarga až do skončenia tlačovej konferencie. Ďakujem.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Takže ešte raz dobrý deň. Aktuálna predikcia bola vypracovaná v rámci spoločného predikčného procesu národných centrálnych bánk eurozóny. Je založená na spoločných technických predpokladoch a predpokladoch v zahraničnom dopyte. Zároveň vychádza iba z rýchleho odhadu rastu ekonomiky a zamestnanosti, kedy ešte nebola k dispozícii štruktúra rastu ekonomiky. Rovnako ako v predchádzajúcich predikciách sa predpokladá, že zahraničný dopyt sa po dvojročnom pomalom raste postupne znovu dostane na rýchlejšiu rastovú trajektóriu. Dokumentuje to aj pokračovanie oživovania rastu ekonomiky eurozóny, ktoré dosiahlo kladnú hodnotu už druhý štvrtrok za sebou. Zároveň sa stále pozitívne vyvíjajú predstihové indikátory dôvery. Obnova rastu zahraničného dopytu po slovenských výrobkoch a službách by mala byť len mierne pomalšia ako v predchádzajúcom období a tak významne neovplyvnila predpokladané tempo postupného oživovania našej ekonomiky. Na Slovensku dosiahol štvrtročný rast hrubého domáceho produktu podľa rýchleho odhadu 0,2 %, čím sa potvrdil odhad z predchádzajúcej predikcie. Štruktúra rastu, ktorá bola publikovaná po uzavretí prognózy, však bola iná ako sa očakávalo a bude zohľadnená v rámci aktualizácie tejto predikcie v januári. Negatívnejšie v porovnaní s odhadmi sa vyvíjala spotreba domácností, ktorá však bola vykompenzovaná vyššou spotrebou verejného sektora. Rast slovenskej ekonomiky by mal dosiahnuť 0,9 % v roku 2013, s postupným zrýchľovaním na 2,2 % v roku 2014 a na 3,1 % v roku 2015. Naďalej by mal byť hlavným zdrojom rastu ekonomiky export, pričom v horizonte predikcie by sa k nemu mal pridať aj domáci dopyt, čím by mal byť vývoj hrubého domáceho produktu viac vyvážený. Hlavným rizikom smerom k nižšiemu rastu zostáva, podobne ako v predchádzajúcej predikcii, zahraničný dopyt a potreba dodatočných konsolidačných opatrení. Aktuálny vývoj potvrdil zastavenie klesajúceho trendu zamestnanosti. Vplyvom zlepšujúcich sa očakávaní zamestnávateľov a predpokladaného oživovania ekonomického vývoja sa ku koncu horizontu predikcie

predpokladá zrýchlenie rastu zamestnanosti s pozitívnym dopadom do vývoja nezamestnanosti. Rast cien sa aktuálne výrazne spomalil. Tento rok by mala inflácia dosiahnuť priemer 1,5 % s následným znížením na 1,3 % v roku 2014. Pomerne nízky rast cien by mal reflektovať slabý spotrebiteľský dopyt, pokles cien energií a stabilizáciu cien potravín a tlmieť by ho mala aj cyklická pozícia ekonomiky. S naštartovaním domáceho dopytu by sa mala zrýchliť inflácia na 1,8 % v roku 2015. Rizikom vývoja cien sú predovšetkým odlišné ceny komodít v porovnaní so zakomponovanými technickými predpokladmi, kde sa predpokladá ich pokles a stabilizácia. Ďakujem za pozornosť.

tlačová tajomníčka

Ja ďakujem pánovi guvernérovi za úvodné slovo a poprosím pána viceguvernéra o prezentáciu.

Ján Tóth, viceguvernér NBS

Ďakujem pekne za slovo. Dnešná prezentácia - ako neskôr uvidíte - sa výrazne nelíši od predchádzajúcej prognózy. Čo sa týka odhadu rastu HDP pre tento rok je totožný, v budúcom roku meníme odhad rastu HDP len o 0,1 percentuálny bod na 2,2 % a v roku 2015 robíme podobnú zmenu, ale opačným smerom z 3,2 % ide na 3,1 %. Takže čo sa týka toho základného čísla vývoja ekonomiky, tá prognóza je veľmi, veľmi podobná predchádzajúcej prognóze. Ako už bolo naznačené, trošku došlo k zmene v štruktúre rastu, kde zahraničný dopyt ten rast mierne pribrzdzuje ku koncu prognózy, na druhej strane v roku 2014 vidíme expanzívnejšiu fiskálnu politiku ako bol predpoklad, nakoľko väčšia časť konsolidácie sa robí cez takzvané jednorazové opatrenia, ktoré nemajú krátkodobý reštrikčný vplyv na rast ekonomiky. Podobne ako HDP takisto zamestnanosť viac-menej takmer bez zmeny, ten predpoklad, ktorý mala predchádzajúca prognóza, že niekde ku koncu tohto roka možno bude prvá tvorba nových pracovných miest a teda najmä od roku 2014 bude pomaličky pribúdať pracovných miest, táto trajektória je zachovaná. Kde došlo k zmene sú nominálne mzdy nakoľko v roku 2014 zvyšujeme odhad nominálnych miezd vo verejnej správe. Ako ste určite zachytili, jedná sa o 5-percentný nárast platov učiteľom ale aj 2-percentný nárast u ostatných pracovníkov vo verejnom sektore. Takže toto je nová informácia voči predchádzajúcej prognóze a to znamená, že celkový nárast miezd zvyšujeme o 0,4 percentuálneho bodu na 3,2 % v budúcom roku a pod 4 % v roku 2015. Ak si to spojíme s tým, že inflácia, ako už bolo povedané, rastie pomalšie ako boli očakávania, tak to znamená, že reálne mzdy v budúcom roku budú rásť rýchlejšie a teda pre roky 2014 a 2015 máme v súčasnosti odhad 2-

percentného rastu reálnych miezd. Čo sa týka celkových rizík pre rast HDP, vnímame ich ako vybalansované. Na jednej strane je tu možné riziko, že budú musieť byť prijaté ešte dodatočné konsolidačné opatrenia a na druhej strane je možné, že naša prognóza exportu nás môže prekvapiť pozitívne, nakoľko takzvaný reálny kurz sa zdá, že je naďalej podhodnotený. Čo sa týka samotných hlavných čísiel, tak vidíte v tejto tabuľke, že tá prognóza v prípade HDP sa až tak nemení, v inflácii dochádza k zmene z 1,5 na 1,3 - percentuálny pokles. Viac-menej takmer počas celej prognózy inflácia je pod 2 %, čo je relatívne nízke číslo pre typ ekonomiky ako je Slovensko. V reálnych mzdách - tu vidíte ten nárast o 0,7 percentuálneho bodu - ako kombinácia aj silnejších nominálnych miezd aj nižšej inflácie. Zamestnanosť a nezamestnanosť je veľmi podobná pre roky 2014 a 2015. Určite viete, že ten vývoj v zahraničí, najmä v našom regióne, regióne eurozóny, nebol až taký priaznivý, najmä ak si porovnáme eurozónu so Spojenými štátmi s Japonskom, alebo s Veľkou Britániou. Na druhej strane, tým, že eurozóna bola nedávno v recesii a prognózuje sa rast v roku 2014 tak tá medziročná zmena, ten dodatočný impulz pre exporty by mal byť citeľný. Náš predpoklad ohľadne krátkodobého rastu v eurozóne pre prvý štvrtrok je na úrovni 0,3 % medzištvrtročne, čo viac-menej sa zatiaľ zhoduje aj s doterajšími zverejnenými predstihovými indikátormi, takže tu sa javí, že v súčasnosti riziká nie sú ani na pozitívnej, ani na negatívnej strane. Čo sa týka samotného zahraničného dopytu na ľavom grafe vidíte vývoj exportov verzus exportné trhy a teda ten rozdiel je ak je kladný, znamená získavanie trhového podielu. V tom roku 2014 a 2015 to by mohlo byť pozitívne riziko ak by naďalej aj vďaka podhodnotenému reálnemu kurzu sme boli úspešní v zvyšovaní trhových podielov, samozrejme mierne to nadhodnotenie znižuje situácia s českou korunou. Čo sa týka toho vývoja zahraničného dopytu tak ten je veľmi podobný - ku koncu obdobia mierne nižší ako bol v predchádzajúcej prognóze. Takže opakujem 2013 rok, ktorý už máme takmer ukončený - bez zmeny, 2014-15 - veľmi malé zmeny. Tie hlavné zmeny, ktoré sú v prognóze sú na strane miezd a na strane inflácie, trh práce takisto viac-menej bez zmeny. Čo teda voči septembru bola nová informácia je už konkretizované konsolidačné opatrenia, kde v nedávnej analýze rozpočtu sme uviedli, že konsolidačné úsilie v národnej metodike má negatívnu úroveň, to znamená, že dochádza ako keby k expanzii, nie k reštrikcii na úrovni 0,4 % HDP, čo je aj zahrnuté v tejto najnovšej prognóze. Tie posledné informácie sú, že na základe lepšieho výnosu daní by mohol byť tento deficit znížený o 0,2 % - ak k tomu by došlo tak to konsolidačné úsilie by bolo menej negatívne na úrovni -0,2 %, čo znamená malú expanziu. Tá expanzia je však vyššia ak prirátame do toho aj efekt eurofondov. Tie takisto tvoria dopytový impulz, takže pokiaľ vychádzame z nášho odhadu prílevu eurofondov, tak v súvislosti s predloženým rozpočtom

ten dodatočný impulz môže byť na úrovni tesne pri jednom percente pozitívny, ak by teda došlo k zníženiu deficitu tak mierne nižší, ale ako vidíte z tohto grafu v budúcom roku ten fiškálny impulz bude proticyklický, to znamená, že fiškálna politika by nemala znižovať krátkodobý rast, ale ten reštrikčný efekt by tam nemal byť citeľný. Napriek tomu, že ministerstvo financií zvýšilo odhad príjmov, my sme si ako členovia daňového výboru - sme si spravili pri tejto prognóze - pravidelne si robíme aj také malé cvičenie, že ak by sme mali pravdu v našej makroprognóze a teda tá ekonomika by sa vyvíjala v súlade s našou prognózou ako by dopadli príjmy, tak pre budúci rok vidíme pozitívne riziko na úrovni okolo 80 miliónov eur, nie je to nejaká veľká suma, ale viac-menej stále by tam mohlo byť ak by ten vývoj v ekonomike bol v súlade s našou makroprognózou, stále by tam mohlo byť mierne pozitívne riziko, aj voči nedávnomu navýšeniu príjmov. Zdroje rastu ekonomiky sú viac-menej totožné, ako bola predikcia predchádzajúca. Keď sa pozeráte na rok 2014 a 2015 tak tam ako pán guvernér spomínal, že okrem exportov už trochu citeľnejší bude aj domáci dopyt a hlavne spotreba domácností, to sú tie zelené štvorčeky. Čiže ten rast nebude závisieť len od jedného sektoru ekonomiky, ale ku koncu prognózy by mohol byť viac vyvážený. Prečo teda sme menili prognózu a to naozaj sa jedná o veľmi malé zmeny. Takže pre rok 2014 prevážil ten fakt, že tá konsolidácia sa robí cez tie jednorazové opatrenia viac ako bol predpoklad v predchádzajúcej prognóze a teda to znamená - menšia reštrikcia z pohľadu fiskálnej politiky. Pre rok 2015 je to veľmi malé prehodnotenie pomalšieho zahraničného dopytu. Čo sa týka samotnej cyklickej pozície ekonomiky, ako na tom ekonomika je čo sa týka voľných kapacít, tak odhadujeme takzvanú produkčnú medzeru, čo znamená - nakoľko ekonomika funguje pod svojim potenciálom a tam sa nám zdá, že v tomto období by tá takzvaná produkčná medzera mohla by dosahovať matematicky najnižších hodnôt, alebo teda byť maximálne negatívna ak to poviem tak trošku nesprávne. To znamená, že tá ekonomika v súčasnosti zdá sa, že má veľa voľných kapacít a napríklad aj cenové tlaky z tohto titulu by mali byť nízke. Tú akceleráciu rastu potom predpokladáme v druhom polroku 2014 na medzištvrtročnej báze. Tu už je samotná inflácia, tá modrá čiara je tá spotrebiteľská inflácia, tá červená čiara je ako keby taká očistená inflácia, ktorá skôr závisí od toho, aká je kúpyschopnosť obyvateľstva a nie od vonkajších vplyvov ako je ceny potravín, čiže nejaké počasie, úroda, alebo ceny ropy. A tým, že tieto vonkajšie vplyvy nie sú citeľné a teda aj predpoklad, ktorý máme spoločný s ECB je, že tuto by nemusel prísť nejaký cenový šok, tak tým pádom tá modrá čiara ide na úroveň tej červenej čiary, ktorá je veľmi nízka práve z toho titulu, že ekonomika pracuje pod svojím potenciálom a teda z tohto pohľadu tie tlaky na ceny sú nízke a vidíte, že aj na tom horizonte prognózy tá celková inflácia je takmer celý čas pod 2

% . Trh práce - často diskutovaná téma. Voči predchádzajúcej prognóze, ako som spomínal, meníme mzdy, keďže máme predpoklad vyšších miezd vo verejnej správe. Čo sa týka rôznych sektorov, tak tam takisto predpokladáme najmä v službách a obchode akceleráciu miezd kvôli tomu, že tá kúpyschopnosť obyvateľstva by mala v budúcom roku rásť, tie reálne mzdy odhadujeme na úrovni okolo 2 percent. Stavebníctvo - tam predpokladáme síce tiež zlepšenie situácie, ale ten rast miezd pomalší. Disponibilný dôchodok máme mierne pod 2 %, v reálnom vyjadrení to je plus 1,8 %, keďže predpokladáme trošku horšiu situáciu u živnostníkov. Zamestnanosť - nezmenený pohľad voči predchádzajúcej prognóze. Teraz niekedy koncom roka by sme teda mohli zažívať to dno čo sa týka počtu pracovných miest a teda do budúceho roka predpokladáme pomalú akceleráciu. Vidíte - v roku 2014 tam je tvorba pracovných miest v domácej ekonomike nejakých 6600, 2015 niečo cez 10000 pracovných miest, potom ako bol pokles v tomto roku o vyše 17000 pracovných miest. Takže stabilizácia zamestnanosti a potom tvorba nových pracovných miest a s tým súvisiaci mierny pokles nezamestnanosti smerom k 13 percentám ku koncu prognózy. Čo sa týka samotných rizík, riziká pri raste HDP máme vyvážené, na jednej strane môže dôjsť k nejakým dodatočným tlakom na konsolidačné opatrenia, keďže aj keď ten rozpočet má menej ako keby makroekonomických rizík, ale sú tam riziká napríklad metodologické, keďže dôjde v budúcom roku aj k zavedeniu, alebo prechodu na novú metodiku, tak ak by náhodou niektoré tie jednorazové opatrenia neboli uznané, tak mohol by vzniknúť tlak na dodatočné konsolidačné opatrenia. Na druhej strane máme tu ten efekt podhodnoteného reálneho kurzu a teda možný lepší vývoj exportov z pohľadu získavania trhových podielov ako sme tomu boli svedkom v posledných rokoch. Čo sa týka inflácie, tak tam sú riziká mierne smerom hore vzhľadom na nižšiu cenu ropy, ktorá bola v predpokladoch ECB. V tom roku 2015 je možné zase, že tam to riziko môže byť na dolnej strane, ak by teda DPH nebola znížená. Samotná naša predikcia v porovnaní s predikciou analytikov alebo medzinárodných inštitúcií je skôr na tej optimistickejšej strane pre budúci rok - tých 2,2 %. Čo sa týka roku 2015 tam zatiaľ máme len inštitúcie, tak takisto sme skôr na tej optimistickejšej strane. Ďakujem pekne za pozornosť.

tlačová tajomníčka

A ja ďakujem pánovi viceguvernérovi a teraz ešte máme pre Vás jednu informáciu, ktorá je myslím si, že dosť podstatná práve kvôli tomu, že sa blíži koniec roka, respektíve 2. január. K tejto informácii by som už poprosila pána guvernéra o pár slov.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Takže budem hovoriť o výmene slovenských obehových mincí. Bude ukončená 2. januára o 12. hodine na všetkých pracoviskách Národnej banky Slovenska, podľa vyhlášky Národnej banky Slovenska zo 14. novembra 2003 bola výmena 10 a 20 halierových mincí ukončená už k 31. 12. 2008. Národná banka Slovenska vymieňa slovenské bankovky a slovenské mince bezplatne na ústredí v Bratislave a na expozitúrach v Nových Zámkoch, v Banskej Bystrici, Žiline, Košiciach a Poprade počas pokladničných hodín určených pre verejnosť, čiže od 7:30 do 12:00. Slovenské bankovky a slovenské pamätne mince bude Národná banka Slovenska vymieňať aj po 2. januári 2014 bez časového obmedzenia. Rozhodujúcim dátumom pre ukončenie výmeny slovenských obehových mincí poštou bude dátum doručenia zásielky do podateľne Národnej banky najneskôr 2. januára 2014 do 16. hodiny. Zásielky, ktoré budú doručené do NBS neskôr ako 2. januára do 16. hodiny nebudú akceptované a budú vrátené klientovi. V obehu sa nachádza ešte 19 miliónov kusov bankoviek v hodnote 2,4 miliardy slovenských korún, približne 391,4 milióna kusov obehových mincí v hodnote 718,9 milióna korún a 933,7 tisíc kusov slovenských pamätných mincí v hodnote 698,8 milióna slovenských korún. Čiže celková hodnota slovenských peňazí v obehu je 3,82 miliardy slovenských korún. Ďakujem za pozornosť.

tlačová tajomníčka

Aj ja ďakujem a teraz je tu priestor na Vaše otázky, nech sa páči.

Sean Connery, Wall Street Journal

Pán guvernér, myslíte že v eurozóne sú inflačné očakávania pevne zakotvené? A mám niekoľko otázok, hneď ich poviem. Nehrozia ako protiinflačné tlaky alebo dokonca deflácia v eurozóne? Myslíte, že predpoklad ECB, že inflácia porastie zase blízko 2 percent, je reálny? Že ten ich forecast je, že v roku 2015 tu bude 1,3 %. Tak kedy teda bude inflácia v eurozóne na cieľ? A posledná otázka, čo by mohlo byť spúšťačom pre ďalšie uvoľňovanie monetárnej politiky v eurozóne? Ďakujem.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Ďakujem pekne. Tak pokiaľ ide o tú prvú otázku, inflácia je v eurozóne dobre zakotvená, dlho dobre zakotvená, pokiaľ ide o náš cieľ inflácie, je to cieľ inflácie, ktorý je chápaný strednodobo, čiže zo strednodobého hľadiska je ten cieľ plnený, môžete si pozrieť trebárs priemery za posledných desať rokov, čiže inflácia je okolo cieľa dve percentá v dlhodobom

priemere. Takisto očakávania z dlhodobého hľadiska sú, že inflácia sa znova bude pohybovať okolo dvoch percent. Opäť hovorím, je to hľadisko viacročné, čiže nie hľadisko okamžité. Pokiaľ ide o defláciu, v súčasnosti necítíme nejaké silné deflačné tlaky, čiže nemyslíme si, že by sme sa mali pohybovať na úrovni deflácie v budúcom období. Pokiaľ ide o reakciu, prípadne menovo-politickú, Európska centrálna banka má technicky pripravený dostatok nástrojov, dostatočné inštrumentárium, ktoré, keď bude potrebné, tak použije, ale myslím, že je zbytočné teraz hovoriť o jednotlivých nástrojoch a špekulovať o pravdepodobnosti ich použitia. Posledná otázka bola k čomu?

Sean Connery, Wall Street Journal

Čo by bol spúšťač na ďalšie uvoľňovanie.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Spúšťač, tak samozrejme bol by to ekonomický vývoj, ktorý sledujeme, pravidelne vyhodnocujeme, každý mesiac sa stretávame aj dvakrát z toho raz cieľavedome k menovej politike, ale nie je problém baviť sa aj na inom rokovaní, keď by bola situácia vážna a nejaké náhle dramatické zmeny, čo ale neočakávame.

tlačová tajomníčka

Ďalšie otázky, nech sa páči - tak ak nie sú ďalšie otázky tak ja Vám veľmi pekne ďakujem, že ste dnes prišli a navštívili Národnú banku na našej dnešnej konferencii a prajem Vám pekný deň.

Jozef Makúch, guvernér NBS

Ak dovolíte, ja by som si ešte raz zobral slovo, opätovne Vám poďakovať, ale hlavne poďakovať Petre za trojročnú prácu v Národnej banke Slovenska. Petra sa rozhodla vidieť svoju budúcnosť v inom prostredí, nie v prostredí centrálnej banky a budeme jej samozrejme držať palce a je nám ľúto, že od nás odchádza. Ešte raz si dovoľujem poďakovať Petre za naozaj perfektnú robotu, ktorú pre banku urobila. Ďakujem.

tlačová tajomníčka

A ja teda ak môžem, tak naozaj tiež ďakujem pánovi guvernérovi za perfektnú spoluprácu za celé to moje pôsobenie a taktiež samozrejme ďakujem Vám redaktorom a ešte raz pekný deň.